

Т.А.Щесюк

СТРУКТУРНА СХЕМА СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ДРУКАРСЬКОЇ МАШИНИ ТА АНАЛІЗ ЇЇ ТОЧНОСТІ

Сучасне поліграфічне обладнання вимагає підвищення рівня автоматизації. Для створення швидкодіючих, високоточних і надійних систем автоматичного керування можна використовувати мікропроцесори, мікро-ЕОМ, елементи та пристрої цифрової техніки. Крім забезпечення швидкодії при стрибкоподібних впливах на вході, дана система повинна забезпечувати високу якість керування (яка визначається величиною розузгодження) при довільних вхідних впливах. Вхідний вплив $u(t)$ — це напруга, що надходить із датчиків, закріплених на механізмах друкарської машини.

Системи керування з цифровими регуляторами працюють при довільних вхідних впливах, для яких необхідно забезпечувати задану кількість систем керування. Переважно якість системи визначають похибкою слідкування $\Theta(t) = u(t) - x(t)$, тобто різницею між заданим впливом і вихідною координатою [1,3].

Оптимальна за критерієм мінімуму часу перехідного процесу система (рис.1,а) при подачі вхідних типових впливів (ступінчастої, лінійно-змінної або лінійно-квадратичної функції) виявляється далеко неоптимальною за іншими критеріями і не задовольняє достатньої якості керування. Однак, використовуючи комбіновані методи

побудови структурних схем, можна забезпечити для систем керування високу якість при довільних вхідних впливах [2].

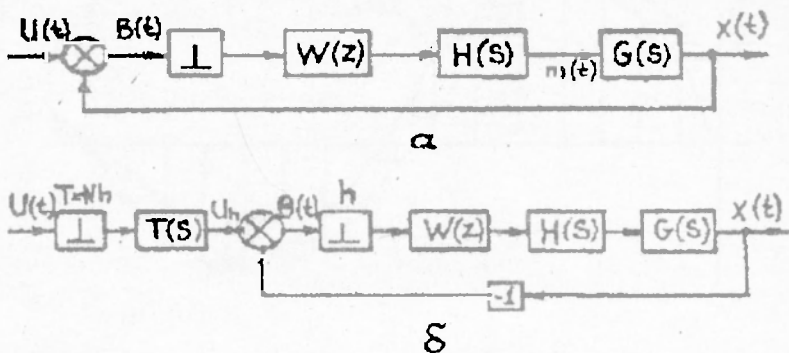

Рис.1. Системи керування з цифровими регуляторами:
а — існуюча; б — запропонована.

Вхідний вплив $u(t)$ — це електрична напруга. Ввімкнемо на вхід системи додатковий миттєвий імпульсний елемент (миттєвий ключ) з періодом закорочення $T = Nh$ і фіксатор нульового порядку, який перетворює миттєві імпульси в послідовність прямокутних імпульсів тривалістю T . Для отримання більш точних результатів керування запропонована структурна схема (рис.1,б). Слід зауважити, що вихідний сигнал фіксатора нульового порядку, ввімкненого на вході системи, є ступінчастою апроксимацією неперервного сигналу. Збільшення частоти квантування призводить до підвищення точності апроксимації. Суттєвою умовою правильної роботи цієї системи є синхронне і синфазне закорочення миттєвого ключа з періодом T відносно ключа з періодом h в замкненому контурі системи, що забезпечується пристроєм синхронізації.

Розглянемо часові процеси при обробці системою довільного вхідного впливу $u(t)$ (рис.2). Вхідний сигнал $u(t)$ квантується по часі ідеальним квантуванням (миттєвого ключа), яке закорочується і розкорочується миттєво через кожні T секунд. На виході такого квантування утворюються миттєві імпульси (δ -функції), площі яких u_n^* рівні вхідному сигналові у відповідні моменти часу

$$u_n^* = u(t) \text{ при } t = nT, n = 0, 1, 2, \dots$$

Фіксатор нульового порядку перетворює послідовність миттєвих імпульсів у послідовність прямокутних імпульсів тривалістю T , амплітуди яких u_n рівні вхідному сигналові у відповідні моменти часу

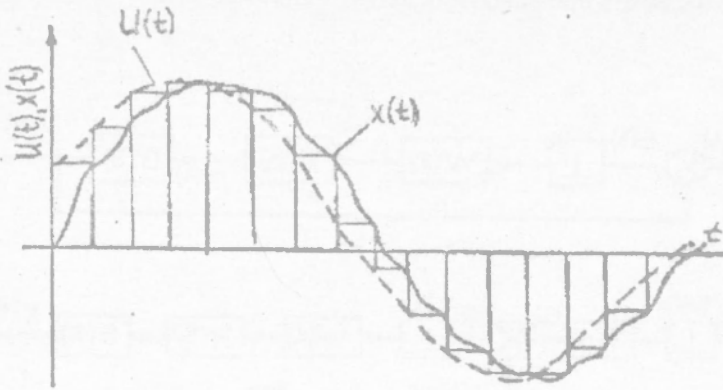

Рис. 2. Часові процеси при обробці системою вхідного впливу.

$$u_n = u(t) \text{ при } t = nT, n=0,1,2,\dots$$

Система (рис. 1, б) відпрацьовує послідовність замкнених між собою імпульсів тривалістю T амплітудою $u_n = u(nT)$ наступним чином. У проміжку часу $0 < t < T$ система відпрацьовує ступінчастий вплив величиною $u(0)$, і в момент $t = T$ на її виході встановлюється величина $x(T) = u(0)$; у проміжку часу $T < t < 2T$ — ступінчастий вплив величиною $\Theta(T) = u(t) - x(t) = u(T) - u(0)$, і в момент $t = 2T$ на її виході встановлюється величина $x(2T) = u(T)$; у проміжку часу $2T < t < 3T$ — ступінчастий вплив величиною $\Theta(2T) = u(2T) - x(2T) = u(2T) - u(T)$, і в момент $t = 3T$ на її виході встановлюється величина $x(3T) = u(2T)$ і т.д. У проміжку часу $nT < t \leq (n+1)T$ система відпрацьовує ступінчастий вплив величиною $\Theta(nT) = u(nT) - x(nT) = u(nT) - u[(n-1)T]$, і в момент $t = (n+1)T$ на її виході встановлюється величина $x[(n+1)T] = u(nT)$.

Якщо заданий вплив $u(t)$ є гармонічним $u(t) = u_{\max} \sin \omega_{Bx} t$, то максимальна похибка при обробці системи заданого впливу

$$\Theta_{\max} = u_{\max} \sin \omega_{Bx} T \approx U_{\max} \omega_{Bx} T.$$

Амплітуда $U_{\max}$, частота $\omega_{Bx} = 2\pi f_{Bx}$ заданого впливу, а також максимальна похибка $\Theta_{\max}$ є заданими. Враховуючи, що $T = Nh$, де N — порядок лінійного диференціального рівняння об'єкта керування, знаходимо умову, з котрої можна визначити крок квантування h ,

з яким працює оптимальний для ступінчастих впливів цифровий регулятор:

$$h \leq \frac{\Theta_{\max}}{U_{\max}} \cdot \frac{1}{\omega_{Bx} N} \quad (1)$$

При довільному заданому впливі $u(t)$, який змінюється з швидкістю $\omega_{\max}$ і прискоренням $\epsilon_{\max}$, для визначення похибки $\Theta_{\max}$ зручно розглядати еквівалентний гармонічний вплив $U_s(t) = U_{\max} \sin \omega_{Bx} \cdot t$ з максимально заданими швидкістю та прискоренням [2]:

$$\omega_s = \omega_{Bx} \omega_{\max}; \quad \epsilon_s = U_{\max} \omega_{Bx}^2 = \epsilon_{\max}$$

З двох останніх рівнянь знайдемо параметри еквівалентного гармонічного впливу

$$\omega_{Bx} = \frac{\epsilon_{\max}}{\omega_{\max}}; \quad U_{\max} = \frac{\omega_{\max}^2}{\epsilon_{\max}}$$

Визначимо максимальну похибку при відпрацюванні еквівалентного гармонічного впливу

$$\Theta_{\max} = U_{\max} \sin \omega_{Bx} T \approx U_{\max} \omega_{Bx} T$$

Звідки

$$h \leq \frac{\Theta_{\max}}{U_{\max}} \frac{1}{\omega_{\max} N} \quad (2)$$

Визначаючи з умови (1) або (2) крок квантування h , з яким працює в системі оптимальний для ступінчастих впливів цифровий регулятор, знаходимо максимальну динамічну похибку в системі при обробці відповідного заданого впливу.

Намагання зменшити максимальну динамічну похибку $\Theta_{\max}$ приводить до необхідності зменшення кроку квантування h , збільшення загального коефіцієнта розімкненого контура системи $K_0 a$ і внаслідок до насичення підсилювального тракту. Система переходить у нелінійний режим. Можна знайти мінімальний крок квантування h , при якому система ще буде працювати в лінійному режимі, котрий є більш керованим. Мініальному кроку квантування h відповідає похибка

$$(\Theta_{\max})_{\min} = U_{\max} \omega_{Bx} N h_{\min}$$

Таким чином, запропонована структурна схема системи керування забезпечує оптимальні на кожному інтервалі управління перехідні процеси та необхідну якість його при довільних впливах, дає

можливість з достатньою точністю обробляти й аналізувати похибку сигналів, що надходять з датчиків, закріплених на механізмах друкарської машини.

Для підвищення якості та інтенсифікації друкарського процесу слід використовувати засоби обчислювальної техніки, розробляти нові, орієнтовані на ЕОМ, методи й алгоритми, призначені для моделювання і автоматизації сучасних систем автоматичного керування [5].

1. Антонью А. Цифровые фильтры: анализ и проектирование: Пер. с англ. М., 1983.
2. Бесекерский В.А., Изранцев В.В. Системы автоматического управления с микро-ЭВМ. М., 1987.
3. Гостев В.И. Определение оптимальных управляющих воздействий на линейные объекты регулирования в системах управления с цифровыми регуляторами // Автоматика. 1987. №3. С. 56-61.
4. Рабинер Л., Гоулд Б. Теория и применение цифровой обработки сигналов: Пер. с англ. М., 1978.
5. Шерстнева Л.А., Никитин В.Г. Микропроцессоры и микро-ЭВМ. Казань, 1985.

Стаття надійшла до редакції 12. 01.94.